

18 Δεκεμβρίου 1803: Ο Χορός του Ζαλόγγου και όσα λένε μαρτυρίες

/ [Ιστορία - Εθνικά Θέματα](#)



Σαν σήμερα, 18 Δεκεμβρίου, το 1803, στο Ζάλογγο 22 ηρωικές Σουλιώτισσες, μπροστά στον κίνδυνο να πέσουν στα χέρια των Τουρκαλβανών, να βιασθούν και να κακοποιηθούν, στήνουν κυκλικό χορό και στη συνέχεια ρίχνονται στον γκρεμό με τα παιδιά τους, προτιμώντας το θάνατο από την ατίμωση. Τι λένε οι μαρτυρίες;

Στα τέλη του 1803 ο Αλή Πασάς θέλησε να τελειώσει μία και καλή με τους Σουλιώτες, τους ανυπότακτους ορεσίβιους Θεσπρωτούς, που τόσα προβλήματα δημιουργούσαν στο Σουλτάνο και στη δική του εξουσία στην Ήπειρο. Τους πολιορκήσε στενά και τους εξανάγκασε να συνθηκολογήσουν στις 12 Δεκεμβρίου 1803. Ο βασικός όρος της συμφωνίας, που δεν τηρήθηκε, ήταν να εκκενώσουν τα χωριά τους συν γυναίξί και τέκνοις. Στις 16 Δεκεμβρίου οι Σουλιώτες χωρίστηκαν σε τρεις φάλαγγες και άφησαν πίσω τους την πατρογονική γη.

Δύο ημέρες αργότερα, η τρίτη φάλαγγα, που κατευθυνόταν νότια, δέχθηκε επίθεση στο Ζάλογγο από πολυάριθμο σώμα Τουρκαλβανών με αρχηγούς τους Μπεκίρ Τζογαδούρο, Άγο Μουχουρδάρη και Μέτζο Μπόνο. Κατά τη διάρκεια της σφοδρής σύγκρουσης που ακολούθησε, μία ομάδα Σουλιωτών εγκλωβίστηκε από τον εχθρό. Ανάμεσά τους και περίπου 60 γυναίκες, πολλές από αυτές σε κατάσταση εγκυμοσύνης. Προκειμένου να μην πέσουν στα χέρια των διωκτών τους, έριξαν τα παιδιά τους από την απόκρημνη κορυφή του Ζαλόγγου και στη συνέχεια, πιασμένες χέρι – χέρι, έπεσαν και ίδιες χορεύοντας. Το Ζάλογγο με τα χρόνια μεταβλήθηκε σε σύμβολο ηρωισμού και αυτοθυσίας.

Η μοναδική συγκεκριμένη μαρτυρία για το Χορό του Ζαλόγγου προέρχεται από τον αξιωματικό του Αλή πασά, Σουλεϊμάν αγά, αυτόπτη μάρτυρα του περιστατικού. Το αφηγήθηκε στον εξισλαμισμένο γάλλο μισθοφόρο Ιμπραήμ Μανσούρ Εφέντι, ο οποίος τη συμπεριέλαβε σε βιβλίο του που κυκλοφόρησε στο Παρίσι το 1828 με τις αναμνήσεις του από την Αυλή του Αλή Πασά. **Σύμφωνα με τη μαρτυρία αυτή, οι γυναίκες «πιάστηκαν από τα χέρια κι άρχισαν ένα χορό, που τα βήματά του τα κινούσε ένας ασυνήθιστος ηρωισμός και οι αγωνία τού θανάτου τόνιζε το ρυθμό του... Στο τέλος των επωδών, οι γυναίκες βγάζουν μία διαπεραστική και μακρόσυρτη κραυγή, που ο αντίλαλός της σβήνει στο βάθος ενός τρομακτικού γκρεμού, όπου ρίχνονται μαζί με όλα τα παιδιά τους».**

Ο Πρώσος διπλωμάτης και περιηγητής Γιάκοπ Μπαρτόλντι (1779 – 1825) είναι ο πρώτος που κατέγραψε το γεγονός μεταξύ 1803 και 1804, ευρισκόμενος στα Ιωάννινα, χωρίς να αναφέρεται στο χορό. Ο αγωνιστής του '21 και απομνημονευματογράφος Χριστόφορος Περραιβός (1773 – 1863) είναι ο πρώτος έλληνας συγγραφέας, που αναφέρεται στο Χορό του Ζαλόγγου στη δεύτερη έκδοση της «Ιστορίας του Σουλίου και της Πάργας» (1815). Στην έκδοση, όμως, του 1857 δεν κάνει αναφορά σε χορό.

Το 1888 ο Συριανός λόγιος και ιστορικός Περικλής Ζερλέντης (1852-1925) διατύπωσε επιφυλάξεις και αμφιβολίες για το χορό του Ζαλόγγου, ύστερα από επιτόπιο έρευνα, χωρίς να αμφισβητεί το γεγονός της αυτοθυσίας των Σουλιωτισσών. Χρόνια αργότερα, ο φιλόλογος Αλέξης Πολίτης, καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης, υποστήριξε σε άρθρο του στο περιοδικό «Ο Πολίτης» (2005), ότι τραγούδι, που συνόδευε το χορό, το πασίγνωστο «Έχε γεια καημέne κόσme» αναφέρεται για πρώτη φορά μόλις το 1908.

Το έτος αυτό ο συγγραφέας της «Γκόλφως» Σπυρίδων Περεσιάδης παρουσίασε για πρώτη φορά το θεατρικό έργο «Ο Χορός του Ζαλόγγου», που διαδόθηκε ευρύτατα

στον ελλαδικό χώρο, μέσα από παραστάσεις «μπουλουκιών» και ερασιτεχνικών τοπικών θιάσων και ίσως εκεί να οφείλεται η διάπλαση του «Χορού του Ζαλόγγου» ως ιστορικού γεγονότος.

Πηγή: sansimera.gr